

УДК 621.85-52

Вакуленко В.В., Толстолуцкий В.А., Мущинский Ю.М., Герасименко В.И.,
Чучмарь И.Д.

ІССЛЕДОВАННІ ВОЗМОЖНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛЕННЯ ДВИГАТЕЛЕМ ЗТД-ЗА НА ІЗДЕЛИІ БТР-4

К современій воєнній техніці пред'являються високі вимоги до подвижності, маневреності та проходимості. Обеспечити дані вимоги удається за рахунок підвищення потужності енергетичної установки, внедрения ефективних силових установок та сучасних систем управління трансмісією та двигуном. Автоматичні системи управління трансмісією дозволяють оптимізувати час переключення передач, блокування гідротрансформатора (ГТ), забезпечуючи вибір економічного або динамічного стилю переключення передач [1, 2]. Однак построити ефективне управління неможливо без згоди роботи двигуна та трансмісії. Таким чином, данна робота присвячена дослідженням можливості економічного управління двигуном ЗТД-ЗА на изделиї БТР-4. Дане дослідження є актуальним, оскільки дозволить в майбутньому побудувати комплексну систему автоматичного управління рухом БТР-4. Дослідження проведено за допомогою комплексної математичної моделі шасі БТР-4, виконаної в згідності з [1, 3].

Момент переключення передач напряму залежить від положення педалі подачі палива (ППТ) або від частоти обертання валу двигуна, чим вища частота обертання валу двигуна, тим пізніше відбудеться переключення на вищу передачу і тем інтенсивніше буде разгон машини [2]. При цьому, якщо намерено задати системі управління низьку частоту обертання валу двигуна, при якій необхідно переключити передачу, разгон стане менш рівномірним, збільшиться просадки частоти обертання валу двигуна, збільшиться динамічна навантаження на елементи трансмісії при небольшій економії палива [1, 4]. Для відповідності ефективності раннього переключення передач необхідно врахувати обмеження діапазона робочих частот обертання валу двигуна при разгоні на низьких передачах вплоть до 4-ї. При цьому верхня межа діапазона повинна відповісти частоті обертання валу двигуна при максимальному моменті, що з небольшим запасом відповідає 2000 мин^{-1} . Подібне обмеження наряду з економічністю забезпечить рух машини в будь-яких дорожніх умовах.

Для досягнення максимальної швидкості після включення КП п'ятої передачі, необхідно плавно розширити діапазон робочих частот обертання валу двигуна до максимального значення.

Другим напрямленням покращення паливної економічності є управління расходом палива двигуном при русі в слабо змінюючихся дорожніх умовах. На рисунках 1 та 2 наведені характеристики разгону БТР-4 з штатним управлінням елементами трансмісії та двигуном.

Як видно з рисунка 2 при русі з включеним гідротрансформатором крутящий момент двигуна використовується на 40–60 % в залежності від умов русі (бетонне шосе). Оскільки блокування ГТ відбувається при переході ГТ в режим гідромуфти, то крутящий момент на турбінному колесі рівний крутящему моменту двигуна і для забезпечення разгону машини достаточним буде рівень споживання палива двигуном рівний 50 % від максимального.

Ограничение крутящего момента двигателя (рис. 3, 4) приводит к увеличению плавности разгонной характеристики машины и снижает расход топлива (табл. 1).

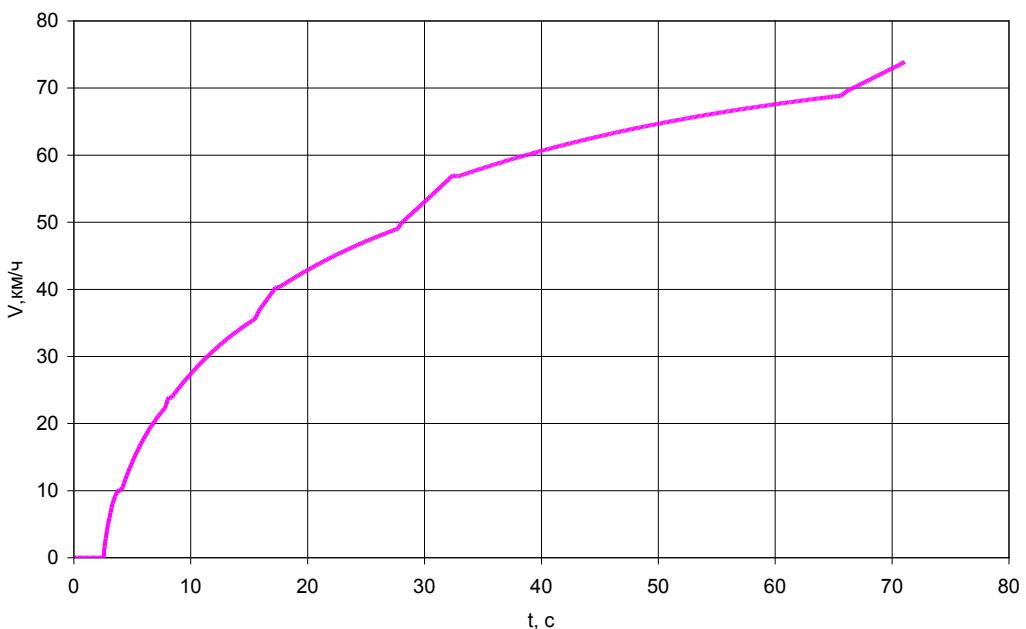

Рисунок 1 – Изменение скорости движения БТР-4 при прохождении дистанции 1000 м

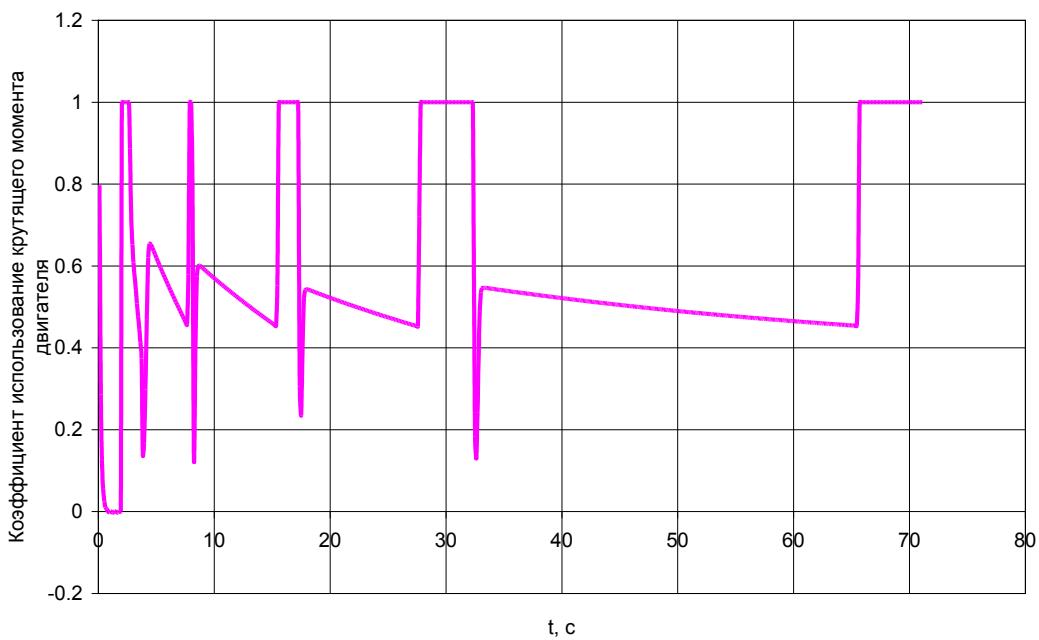

Рисунок 2 – Изменение коэффициента использования крутящего момента двигателя во время разгона БТР-4 на дистанции 1000 м

При формировании закона автоматического управления движением БТР-4 величина ограничения крутящего момента двигателя может быть определена в момент возникновения условия необходимости блокировки ГТ, когда коэффициент трансформации момента близок к единице.

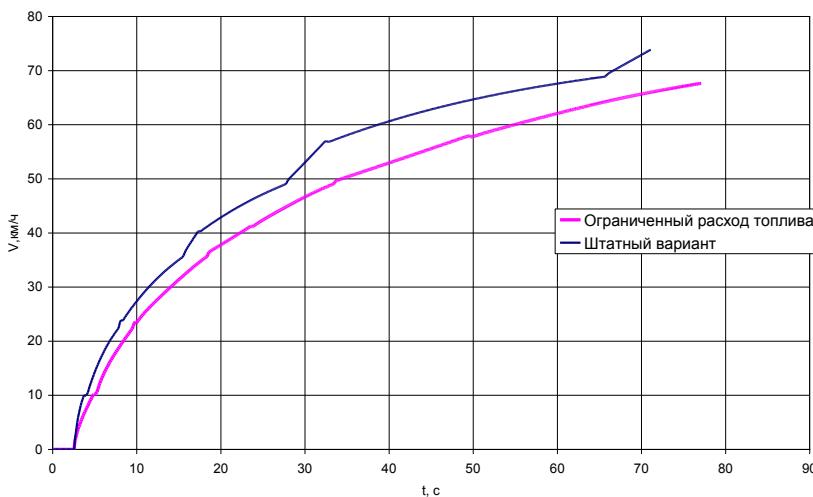

Рисунок 3 – Изменение скорости движения БТР-4 при прохождении дистанции 1000 м со штатным и ограниченным расходом топлива

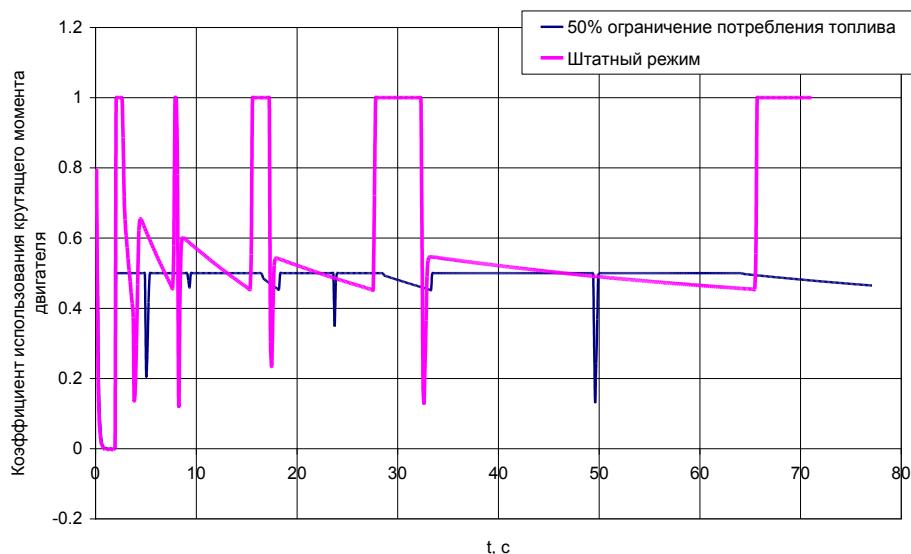

Рисунок 4 – Изменение коэффициента использования крутящего момента двигателя во время разгона БТР-4 на дистанции 1000 м

Таблица 1 – Сравнение характеристик движения БТР-4

Вариант	Путь, м	Расход топлива, кг	Время, с	Скорость, км/ч
Штатный режим	1000	0,664	71,1	74
50% ограничение потребления топлива		0,59	77	67,6
Изменение параметра	–	11 %	-8,2 %	9,5 %

Для оценки предложенных принципов управления двигателем проведен тестовый пробег по маршруту КП ХКБМ – окружная дорога г. Харькова, проходящий через проспект Московский (рис. 5).

Пробег осуществлялся по следующему алгоритму:

1. Трогание с места и начало движение.
2. Движение при фиксированном нажатии педали подачи топлива.

3. Переключение передач в соответствии с выбранным алгоритмом.
 4. В точке остановки производилось нажатие педали тормоза.
- После полной остановки движение возобновлялось.

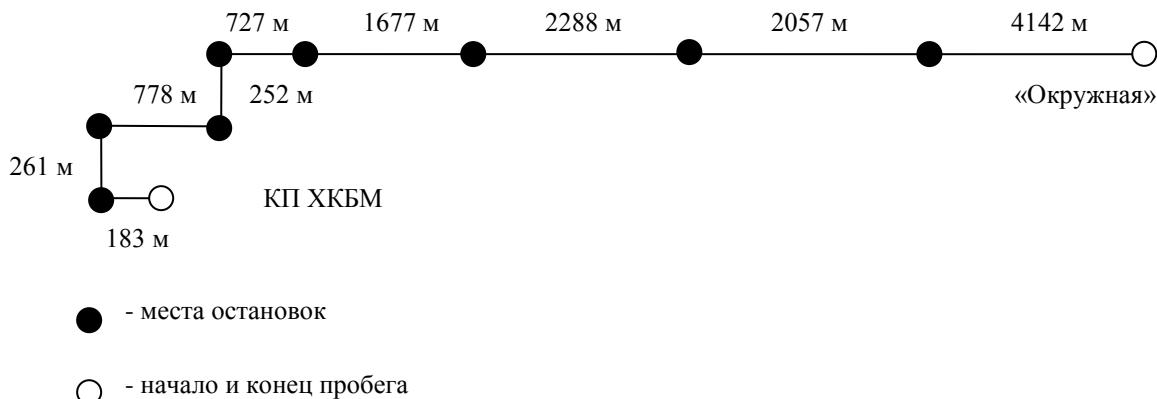

Рисунок 5 – Схема тестового пробега

Для оценки эффективности предложенных принципов управления рассмотрены три алгоритма управления движением БТР-4:

1. Штатный. Данный алгоритм управления БТР-4 на данный момент используется в составе серийной машины.
2. Экономичный. Диапазон рабочих частот вращения вала двигателя ограничен сверху частотой 2000 мин^{-1} ; переключение передач производится с упреждением 200 мин^{-1} .
3. Динамичный. Диапазон рабочих частот вращения вала двигателя максимальен. Переключение передач производится при точном соответствии частоты вращения вала двигателя заданному ППТ значению.

Таблица 2 – Сравнение характеристик движения БТР-4 с разными вариантами управления элементами трансмиссии и двигателем

Вариант управления	Относительный угол нажатия ППТ	Время, с	Расход топлива, кг	Средняя скорость, км/ч	Расход на 100 км, кг
Штатное	1	749,5	8,22	60	65,76
	0,8	764,8	7,31	58,8	58,48
	0,6	819	6,46	54,9	51,68
Динамичное	1	741	8,48	60,7	67,84
	0,8	758,6	7,75	59,3	62
Экономичное	1*	847	6,34	53,13	50,72
	0,8**	916	5,94	49,13	47,52

* – полное нажатие ППТ для экономичного варианта управления соответствует частоте вращения вала двигателя 2000 мин^{-1} .

** – 80 % нажатия ППТ для экономичного варианта управления соответствует частоте вращения вала двигателя 1800 мин^{-1} .

По результатам тестового пробега (табл. 2) можно отметить эффективность применения динамичного и экономичного типов управления в сравнении с штатным, который в данный момент применяется на БТР-4.

Для реализации приведенных принципов управления движением бронетранспортера БТР-4 необходима установка информационно-управляющей аппаратуры в контур управления режимами работы двигателя ЗТД-ЗА и алгоритма «Топливо» [5].

Выводы. В результате проведенного исследования определены направления развития системы управления движением бронетранспортера БТР-4. Проведен комплекс численных экспериментов, благодаря чему определены основные принципы экономичного и динамичного управления движением БТР-4, которые показали бо́льшую эффективность в сравнении со штатной системой управления. Однако реализация данных принципов потребует разработки и внедрения дополнительных технических решений в области управления режимами работы двигателя ЗТД-ЗА.

Література

1. Борисюк М.Д. Дослідження характеристик рухливості легкоброньованої колісної військової машини з гідромеханічною трансмісією / М.Д. Борисюк, В.О. Толстолуцький, С.В. Стрімовський, В.М. Соловйов // Інтегровані технології та енергозбереження.– 2010.– №4.– С. 102–108.
2. Автомобильный справочник BOSCH. Справ. Пособ. / Под общ. Ред. Robert Bosch GmbH. Второе издание переработанное и дополненное. Перевод с английского. – М.: За рулем, 2004. – 992 с.
3. Толстолуцький В.О. Аналіз і параметричний синтез механічних трансмісій сучасних швидкохідних гусеничних машин: Дис. канд. техн. наук: 05.22.02. – Харків, 2007.– 134 с.
4. Цыганков Э.С. Золотые правила безопасного вождения.– М.: Эксмо, 2007.– 48 с.
5. Технические условия. Дизель 6ТД-2Б 459М Б.ТУ. – Харьков: КП ХКБД, 2001. – 34 с.

УДК 621.85-52

Вакуленко В.В., Толстолуцький В.О., Мущинський Ю.М., Герасименко В.І.,
Чучмар І.Д.

ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДВИГУНОМ ЗТД- ЗА НА БТР-4

В результаті проведеного комплексу чисельних експериментів визначені напрямки розвитку системи керування рухом бронетранспортера БТР-4, а також основні принципи економічного та динамічного керування рухом БТР-4, які показали більшу ефективність у порівнянні зі штатною системою керування.

Vakulenko V.V., Tolstolutskiy V.A., Muschinskiy U.M., Gerasimenko V.I., Chuchmar I.D.

RESEARCH OF POSSIBILITY OF ECONOMIC ENGINE MANAGEMENT 3TD-3A ON THE PRODUCT AN ARMORED TROOP-CARRIER-4

As a result of complex numerical experiments directions of the future development of movement control system of the armored personnel carrier BTR-4 are determined. Cardinal principles of economic and dynamic movement control were investigated for BTR-4. It has shown more efficiency than present movement control system.